

Monumentnummer*: 513429

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 23 november 1999
Kadaster deel/nr 82709/94

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Haarlem		Haarlem		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Alexanderstraat	10			2011 VE	Haarlem		
Wilhelminastraat	61			2011 VL	Haarlem		
Wilhelminastraat	63			2011 VL	Haarlem		
Wilhelminastraat	65			2011 VL	Haarlem		
Wilhelminastraat	67			2011 VL	Haarlem		
Wilsonspan	15			2011 VG	Haarlem		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Haarlem	C				4193		
Haarlem	C				4182		
Haarlem	C				4179		
Haarlem	C				4180		
Haarlem	C				4181		
Haarlem	C				4194		

Omschrijving**

Inleiding

Aan de oostzijde van de Wilhelminastraat, tussen de Alexanderstraat (noord) en Wilsonspan (zuid), gelegen WOONBLOK. Het in Eclectisch-Renaissancistische trant opgetrokken woonblok omvat zes woningen en werd in 1882 gebouwd naar ontwerp van A. van der Steur jr. Het woonblok maakt onderdeel uit van het formele stedenbouwkundige plan van de Wilhelminastraat en haar directe

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

omgeving. De Wilhelminastraat werd in 1881 aangelegd als hoofdas van een westelijke stadsuitbreiding die plaats vond op de plek van de gedempte voormalige stadssingel. Deze stadsuitbreiding kenmerkt zich door een regelmatig en strak stratenpatroon, waarbij de individueel ontworpen woonblokken en woonhuizen een architectonische eenheid vormen. Met name langs de Wilhelminastraat en Mauritsstraat zijn de uit verschillende woonblokken en woonhuizen opgetrokken straatwanden opvallend door hun stedenbouwkundige eenheid en architectuur. De woonbebouwing langs de Wilhelminastraat wordt afgewisseld door een kerk en twee scholen, welke eveneens in de stedenbouwkundige opzet van de straat passen.

Omschrijving

Uit zes herenhuizen bestaand woonblok op rechthoekige plattegrond. Het woonblok, dat is opgetrokken in baksteen op een natuurstenen plint, is opgebouwd uit een vier woningen tellende middenpartij en twee hoekwoningen.

De hoekwoningen zijn, met uitzondering van de entree, spiegelbeeldig aan elkaar en zijn opgebouwd uit een souterrain, bel-etage, verdieping en kapverdieping en worden gedekt door een afgeknot schilddak bekleed met grijze Hollandse pannen, grijze kruispannen en shingles. De hoekwoningen, die nummeren aan de respectievelijke zijstraten Alexanderstraat of Wilsonsplein, hebben ieder in de voorgevel een afgeschuinde hoek van één vensteras breedte. De voorgevel en zijgevel zijn voorts ieder drie vensterassen breed. De afgeschuinde hoekvensteras en de meest oostelijke vensteras van de zijgevels zijn risalerend. De gevels van de hoekwoningen zijn rondom versierd met bepleisterde detailleringen van hout of steen, zoals speklagen, cordonlijsten tussen de verdiepingen en sluit- en aanzetstenen boven de vensters. Bovenlangs de gevel, net onder de houten geprofileerde kroonlijst, bevindt zich een breed gepleisterd fries versierd met metopen en triglyfen. Onder de triglyfen zijn jongenskopjes aangebracht. Voorts zijn de gevels versierd met smeedijzeren siermuurankers. De vensters van de hoekwoningen bestaan zowel in de voor- als zijgevel uit dubbele openslaande houten kelderramen met traliewerk ter hoogte van het souterrain en houten schuifvensters op de bel-etage en verdieping. De schuifvensters op de verdieping bezitten een T-naald. In de dakschilden bevinden zich per woning een drietal dakkapellen (één per zijde) bestaande uit een dubbel openslaand houten venster met eenvoudig zadeldak met wolfseind. De entree van de hoekpanden ligt bij het rechterhoekpand in de middelste vensteras van de zijgevel (Wilsonsplein 15) en bestaat in oorsprong uit een verdiept gelegen houten voordeur met gietijzeren sierrooster, welke bereikbaar is door middel van een acht treden tellende natuurstenen trap. De entree van het linkerhoekpand, Alexanderstraat 10, ligt aan de achterzijde en bestaat uit een met hout overkapte trappartij die leidt naar een in oorsprong houten deur met gietijzeren sierrooster.

De zestien vensterassen brede middenpartij van het woonblok bestaat in totaliteit uit vier woningen. Dit middenblok is opgebouwd uit een begane grond, verdieping, tweede verdieping en kapverdieping en wordt gedekt door een afgeknot schilddak bekleed met grijze en enkele rode Hollandse pannen. De middelste zes vensterassen van dit middenblok zijn risalerend en zijn door de houten kroonlijst heen doorgetrokken tot twee tuitgevels onder ingestoken zadeldaken. Voorts zijn de derde vensteras vanaf links en de derde vensteras vanaf rechts, alwaar zich eenvoudige ingangspartijen bevinden, eveneens risalerend. Deze vensterassen worden boven de kroonlijst afgesloten door een bakstenen dakkapel onder zadeldak. De voorgevel is versierd met onder meer gepleisterde cordonlijsten tussen de verdiepingen en smeedijzeren siermuurankers. Bovenaan wordt de gevel afgesloten door een houten kroonlijst. Boven de vensters bevinden zich gepleisterde sluit- en aanzetstenen. De sluitstenen hebben een diamantkop. In de niet-risalerende gedeelten van deze middenpartij worden de vensters op de tweede verdieping afgesloten door een leeuwenkop als sluitsteen. Het risalerende middengedeelte wordt, op de eerste en tweede verdieping, geaccentueerd door dubbele bakstenen pilasters in het midden en enkele bakstenen pilasters ter weerszijden daarvan. De pilasters op de eerste verdieping hebben een Dorisch kapiteel en de pilasters op de tweede verdieping hebben een Ionisch kapiteel. Op de begane grond zijn in deze middenrisaliet speklagen aangebracht. De twee

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voordeuren in dit deel worden omlijst door een pilasterstelling en afgesloten door een half rond fronton. Bovenaan de gevel bezit het risalerende middendeel een fries met twee tegeltableaux. Op de geel met bruine tegeltableaux zijn festoenen aangebracht en staat in cartouches te lezen: "ANNO" en "1883". De vensters van de middenpartij van het bouwblok zijn, met uitzondering van de vensters op de begane grond en de kapverdieping, in oorsprong alle houten schuifvensters met op de tweede verdieping een T-naald. De vensters op de begane grond zijn evenals de vensters in de kapverdieping dubbele openslaande houten vensters. Bij de achtergevel van het woonblok zijn de hoekhuizen door de kroonlijst heen hoger opgetrokken. Verder is de gevelopbouw van de achtergevel gelijk aan de voorgevel, maar soberder van uitvoering en decoratie. De achtergevel bezat in oorsprong houten schuifvensters en houten tuin- en keukendeuren.

Waardering

Grotendeels gaaf bewaard woonblok met herenhuizen uit 1882 in Eclectisch-Renaissancistische trant, van algemeen belang vanwege de architectuurhistorische waarde en de stedenbouwkundige en ensemblewaarde als karakteristiek onderdeel van de 19de-eeuwse formele stadsuitbreiding rondom de Wilhelminastraat; het bouwblok is een beeldbepalend element in de oostelijke straatwand van de qua architectuur als een eenheid aandoende Wilhelminastraat. Tevens is het woonblok cultuurhistorisch van belang als element in de geschiedenis van het wonen voor welgestelden en van belang binnen het oeuvre van de architect A. van der Steur jr.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument